

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Емилия Христова Стоева- преподавател в НАТФИЗ, НБУ, председател на Асоциация “Академика 21”, член на научно жури по процедура за придобиване на научна и образователна степен “**Доктор**” по професионално направление 8.4 “Театрално и филмово изкуство”, научна специалност 05.08.03

Относно дисертационния труд **ПРОБЛЕМИ НА СТИЛА В КИНОТО**

Ирина Николаева Иванова
докторант на самостоятелна подготовка

1. Дисертационен труд и основание за становището.

Представеният за разглеждане от научното жури дисертационен труд на Ирина Иванова, съдържа три глави, увод и заключение.

Кандидатът е изпълнил необходимите качествени и количествени критерии във връзка с публикациите по темата. Дисертацията отговаря на изискванията на закона за развитие на академичния състав в Република България. Заедно с цитираните автори и техните филми, докторанта се позовава на авторитетни учени, например американският кинокритик Дейвид Бордуел и неговите разсъждения за стила, като поредица от избори, които авторите трябва направят в параметрите на техниката с която разполагат.

2. Данни за докторанта.

Образование.

Ирина Иванова е завършва през 2001 година НАТФИЗ “Кр. Сарафов” специалност “Кинознание” и придобива квалификация магистър киновед.

Професионална дейност.

Работата ѝ като автор и редактор в рубрика “кино и култура” в списание ЕВА, продължава с ежеседмична кинорубрика с премиерни филмови заглавия. В последните години тя е съсценарист и режисьор на няколко успешни документални филма. Ирина Иванова е асистент и преподавател в 4 курса, като един от тях е “Стил и жанр”. Цитираните публикации от

Националният референтен списък, ни дават информация само за текстовете във връзка с темата на докторантурата. През годините тя е работила активно и в много други области на изкуството и културата. Независимо дали тълкува основни авторитети или прави собствен съпоставителен анализ, Ирина Иванова пише образно, четивно и неклиширано.

Специално място в текста е отделено на анализите на културолога Дмитрий Лихачов. За него са важни връзките между предходни и настоящи стилове в изкуствата. Ренесанса черпи сили от античността, а класицизма от античността и ренесанса.

За по-пълно и логично развиване на темата за стила, тя се насочва към културно-кинематографичен анализ в историческа последователност(от Мелиес до днес), без да претендира, че ще разгледа всички школи и течения и социокултурните последици от тях. И както Базен подчертава в есето "Еволюция на киноезика"- има режисьори, които се доверяват на образа и други, които се доверяват на реалността. В хода на изследването докторанта търси символи, които могат да бъдат видяни във филмите на творци, доверяващи се на образа. В дисертацията са анализирани както авторския изказ на много режисьори, така и художествените тенденции в отделните школи и течения в киното. Особено място е отделено на императорите в киното, които чрез повтаряеми теми, ритъм, специфичен визуални решения, изграждат свой собствен почерк. Така например, присъствието на национално специфичното в творчеството на Фелини, започващо с влияния от неореализма е доразвито в разпознаваем авторски стил. Ирина Иванова развива темата за стила в контекста на спецификата на киното - колективно изкуство, което е обвързано и с технологията. Съдържанието на литературния първоизточник(сценария), добива форма при участието на много сътрудници –художници, оператори, монтажисти, звукорежисьори.

В историята на киноизкуството най-влиятелни и първични стилове срещаме в експресионизма, ноара, неореализма.

Ирина Иванова не ни натрапва термина стил, а разглежда филми, които придвижват напред езика на киното, филми, които специалисти и зрители приемат като стилни и единни във всички компоненти. Особено внимание отделя на Дзига Вертов и Ларс фон Триер, автори които търсят реализъм, но в различни периоди и с различни изразни средства. Общото между тях са крайните

експерименти. И ако Дзига Вертов казва “Вън” на приказките и разказите и се съсредоточава в документалното кино, то Ларс фон Триер използва малката видеокамера за по-голяма свобода при фиксиране на докадровата действителност, но това не е “живота изневиделица”(Дзига Вертов), а е хиперболизирано кинотелевизионно разказване на правдоподобни истории. Препратките на автора от Догма 95 към Big Brother и по-конкретно “Идиотите” на Ларс фон Триер, на първо приближение съдържа метафори, но за целите на дисертацията са проследени общите елементи - начин на снимане, откровена постановъчна небрежност и други. Ирина Иванова категорично заявява, че предположението автора на Big Brother да е инспириран от Догма 95 е само хипотеза.

В рамките на едно становище, не може да се обобщи, и анализира задълбочено всичко, върху което автора работи повече от пет години.

Нямам съществени бележки по представеният за защита дисертационен труд. Текстът е изчерпателен и има приносен характер.

В заключение приемам дисертационния труд “Проблеми за стила в киното” и считам, че Ирина Иванова отговаря на критериите и притежава необходимите качества, както и професионален опит.

Гласувам с “ДА”.
22. 09. 2025, София

проф. д-р Емилия Стоева